Medlemsblad

Nr 1 - 1996

Mars

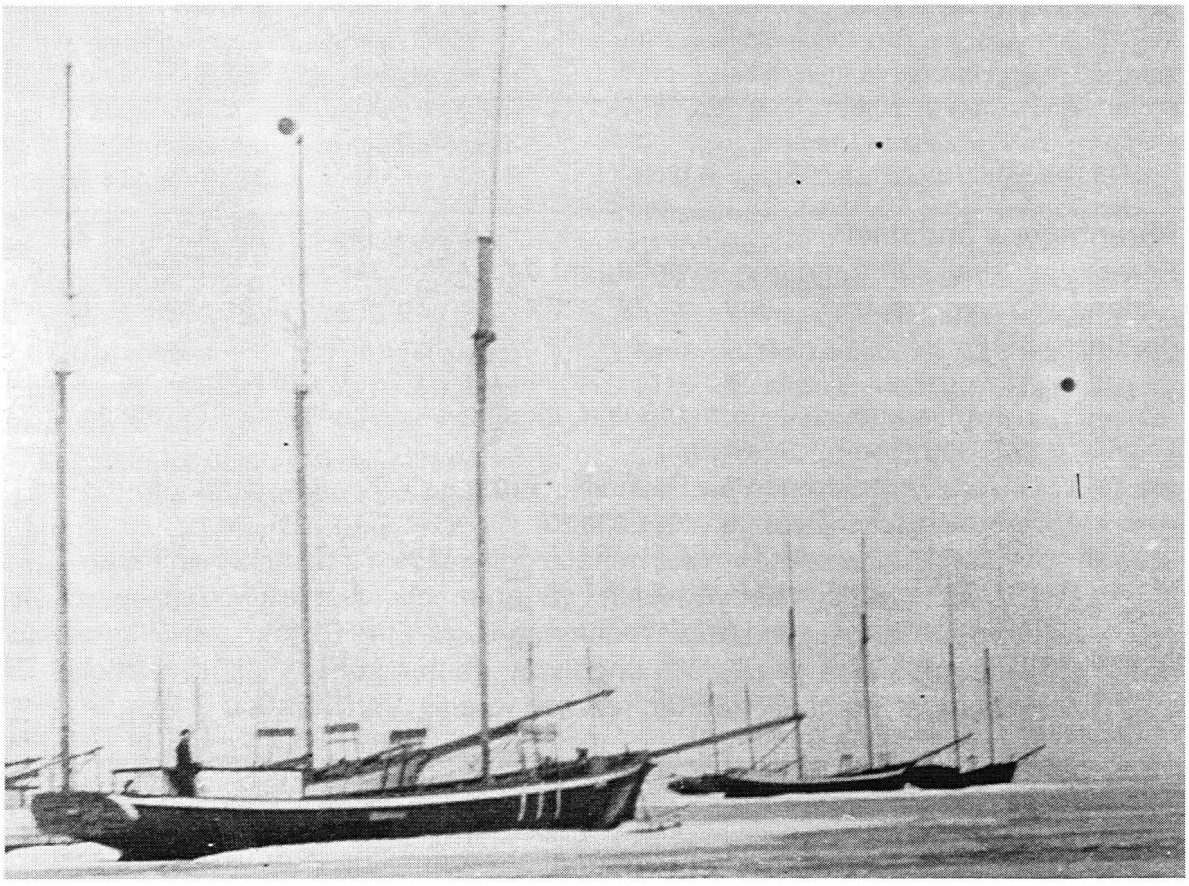

Rickulskutor i Harboviken, vintern 1940-41 Foto: Alexander Samberg

Innehållsförteckning — Sidan

Information beträffande mark och egendomsfrågor i Estland	3
Välbesökt årsmöte	4
Meddelande från ungdomsföreträdaren	
En tankeresa genom den forna hembygden, samt något om Odensholm	5
Dikter	8
Sutleps kapell	9
Vad gör Byggnadskommittén	10
Information från Nuckö kommunförvaltning	11
Nyheter från Nuckö och Hapsal	12
Starta företag i Nuckö kommun	13
Paldiski är värt ett besök	14
Estlandsnytt	15
Informationssida	16
Ledamotförteckning	17

Rickul/Nuckö Hembygdsförening

Adress
Rickul/Nuckö Hembygdsförening
c/o Gurli Fyhr
Travarevägen 3
187 54 TÄBY

Postgiro 55 68 81 - 1
Rickul/NucköHembygdsförening
c/o Ingvar Schönberg
Klövjevägen 47
187 31 TÄBY

Föreningens ändamål citat ur stadgarna paragraf 2.

Föreningen skall värna om och levandegöra det estlandssvenska kulturarvet från Estland och Sverige, både i bevarandet av historien, nuet och utvecklingen framåt, genom

- **att** främja kurturella, konstnärliga, musikaliska och litterära intressen såväl i Estland som i Sverige.
- **att** vara kontaktorgan för Rickul/Nucköborna i Sverige, samt informationsorgan i Sverige och Estland.
- **att** i möjligaste mån försöka behålla och vårda den gamla hantverkstraditionen och bebyggelsen i vår egen svenskort.
- **att** vara behjälplig vid reseevenemang till vår hembygd.
- **att** bibringa våra yngsta och ungdomar de traditioner vi själva mottagit och bevarat, samt idka annan härmed förenlig verksamhet.

Ansvariga för detta Medlemsblad är Informationskommittén (Per-Erik Fyhr, Eva Heyman och Inger Nemeth).

INFORMATION BETRÄFFANDE MARK OCH EGENDOMSFRÅGOR I ESTLAND

Richard Gineman

A. Vid kompensation av mark och byggnader.

Att sökande har fått beslut från Lääne maakonnakomisjon och intygats vara sk. rättmätig subjekt/sökande enligt ägoreformen, innebär inte att han/hon redan har blivit ägare till den återsökta marken eller byggnaderna.

Återlämnande eller kompensation av mark och byggnader beslutar kommunstyrelsen på orten enligt rättmätig sökandes ansökan och önskemål samt på ägoreformslagens grunder.

Om sökande som har intygats vara rättmätigt subjekt önskar kompensation för all ifrågavarande mark beräknar kommunstyrelsen kompensationens storlek (summa kr.) och utfärdar sk. "korraldus". Därefter ska rättmätiga sökanden välja en estnisk bank, i vilken han/hon önskar öppna konto för värdepapper och erlägga öppningsavgift. Mot uppvisande av bankens kvitto och sitt eget pass, skall man på kommunalkontoret ifylla motsvarande ansökan om att öppna EVP-konto. EVP-konto får också öppnas och användas av ombud med fullmakt styrkt av Norarius-Publikus. Av fullmakten skall ombudets åtaganden och befogenheter tydligt framgå.

Husen värderas på motsvarande sätt av expertkommissionen vid tiden för konfiskeringen. Expertkommissionen är sammansatt och beslutad av "maavalitsus".

Kompensationssumman och värdepappren får ej överlåtas på någon annan. Värdepappren får skänkas och säljas endast till estniska medborgare eller i Estland boende utlänningar, som har generellt eller tidsbestämt uppehållstillstånd. Arv av värdepapper verkställs enligt allmän ordning. EVP-konto för värdepapper öppnas i rättmätig sökandes namn, även i de fall då rättmätig sökande har avlidit innan konto öppnades. I dessa fall är det nödvändigt att tillsammans med bankkvitto uppvisa styrkt dödsintyg och arvsutredning, översatt till estniska.

Om rättmätig sökande endast önskar återfå delar av den återsökta marken kompenseras den överblivna delen efter att återlämnandeprocessen är fullbordad.

B. Vid dödsfall

Om en rättmätig sökande avlider innan den återsökta egendomen har blivit återlämnad, gäller att arvinge/ar till den avlidne inom 6 månader anmäler dödsfallet till Nuckö kommun med av UD styrkt dödsintyg översatt till estniska.

C. Vid köp av mark i Estland

Vid köp av mark i Estland krävs estniskt medborgarskap. Gäller även oss estlandssvenskar. De Rickul-/Nucköbor som är födda i Estland och tänker köpa mark där kan få sin härkomst bekräftad på **"Perekonna seisu amet"** i Hapsal, alternativt skaffa estniskt pass.

Hembygdsföreningen framför ett stort tack för:

De generösa penninggåvorna till hjälpverksamheten inom Nuckö kommun som minne av Ingrid Nilsson född Westerberg (Säter) från Sven, Sture och Gunilla Borrman, (Spithamn Martens).
Samt från Rosine, Gustav, Ros-Mari, Nils, Einar och Ethel (Haversved).

De generösa penningåvorna till det estlandssvenska museet i Hapsal, namnskyltar till byar samt till hjälpverksamheten inom Nuckö kommun från Torsten Timmerman.

Klockstapel på Sutleps kyrkogård

För kännedom meddelas att klockstapeln på Sutleps kyrkogård är under uppförande och beräknas bli klar under försommaren. Upphandling av klocka pågår. Det är i skrivande stund oklart när klockan kan bli levererad.

Än en gång. Ett stort tack till alla bidragsgivare. Ingen nämnd, ingen glömd.

Richard Gineman

VÄLBESÖKT ÅRSMÖTE

Per-Erik Fyhr

200 medlemmar var närvarande vid föreningens årsmöte i Rågsveds Folkets Hus den 20 april.

Mötet inleddes med att föreningens ordförande Richard Gineman särskilt hälsade hedersmedlemmen Ervin-Johan Sedman välkommen och lämnade över en minnesgåva till honom. Ervin-Johan svarade med att till föreningen skänka en kopia av 1895 års själarevision för Nuckö kommun. Han framförde också idén att under sensommaren ordna en kurs i estniska i Hapsal eller Nuckö, kanske med en fortsättning i Sverige i höst.

Richard Gineman uppdrog åt Göte Brunberg att förvara själarevisionen.

Vid årsmötesförhandlingarna blev det omval på alla de platser där mandattiden gått ut. Richard Gineman fortsätter som ordförande, Gurli Schönberg Fyhr, Ingvar Schönberg och Bertil Nyman fortsätter som styrelseledamöter, Lennart Strömkvist, Roger Brun och Linda Stahlman som revisorer och Benita Beckman som ordförande i valberedningen. Självklart valdes också Agnes Callenmark om som sammankallande i Festkommittén. Genom det arbete som Festkommittén och Larsosflickorna lagt ner på årsmötet gick detta med vinst. Tack!

En fullständig förteckning över föreningens funktionärer finns i detta nummer.

Årsmötet beslöt också att medlemsavgiften skall vara oförändrad 1997 - 150 kr. (För ungdomsmedlemmar 50 kr).

Den övriga information som lämnades under mötet återfinns på annan plats. Under mötet framförde Einar Hamberg att det är mycket svårt för en enskild att kunna genomföra ett husbygge i Estland på grund av en omfattande byråkrati. Detta motsades av den skärmutställning som Byggnadskommittén ordnat, och av kommitténs redovisning i detta nummer. Ingen bör låta sig avskräckas!

MEDDELANDE FRÅN UNGDOMS-FÖRETRÄDAREN

Jag skall här redovisa svaren på den sista enkäten som fanns med i senaste medlemsbladet och som vände sig till alla medlemmar i hembygdsföreningen.

Frågan löd "Skall vi ha ungdomsverksamhet"? Svaret var enkelt, ja eller nej.

Jag såg fram emot 500-600 svar, tänkte på stackars brevbäraren och om brevlådan skulle räcka till. Första brevet damp ner i lådan, med darrande fingrar öppnade jag brevet. X satt i nej-rutan och var anonymt. I nästa brev satt ett X i ja-rutan, med namnunderskrift, adress och telefonnummer och personen var född i Sverige.

Något mer brev fick jag inte.

Med anledning av detta har vi i styrelsen nu bordlagt frågan om ungdomsverksamheten ett år.

Kulturkommittén med Manfred Hamberg i spetsen, har tagit fram ett program som dels innehåller historik, hur våra anfäder levde, och dels hur vi själva levde fram till överflyttningen från Estland. Detta program kommer att genomföras med elever på Birkas gymnasium i slutet av maj i år. Eleverna där verkar vara ganska intresserade av hur det var förr i tiden. Föredragningen genomförs av Manfred tillsammans med Karin Dalström och Ingeborg Gineman.

I början av juni kommer en utvärdering att göras och sedan, "Hör och häpna", kommer detta program även att genomföras i Stockholm för alla som är födda i Sverige samt för dem som var så små att de inte minns någonting hemifrån. Detta program kommer att genomföras under hösten och vintern på några lördagar. Tid och plats kommer i medlemsblad nr 3/96.

Ingvald Luks, Haversved

EN TANKERESA GENOM DEN FORNA HEMBYGDEN, SAMT NÅGOT OM ODENSHOLM

av Manfred Hamberg

Som alla vet så har vår hembygd under de gångna 50 åren förändrats näst intill oigenkännlighet. De flesta husen är borta i en del av byarna och nya hus har kommit till. Jag vill med denna tankeresa ta er med på en vandring ifrån Spithamn till Derhamn genom byarna Bergsby, Ölbäck och Roslep och slutligen berätta något om Odensholm. Det finns säkert många bland oss, speciellt den yngre generationen som aldrig har vandrat denna väg, men jag hoppas ändå att det skall vara av något intresse, ty rötterna finns ändock där. De äldre kommer säkert att minnas de namn som under resans gång passerar revy.

Spithamn

Vi börjar i Spithamn vars folkmängd vid uppbrottet uppgick till 193 personer fördelade på 41 hushåll. Längst ute på udden där dyningarna morlar sin ständiga sång över kalkstenshällarna. Vi passerar fyrbåken (Spitham latta) och fortsätter förbi "Kardon". Där bodde under den estniska tiden gränsbevakningen (piirivalve) som icke enbart hade till uppgift att patrullera kuststräckan utan också en uppgift som tullare när segelskutorna kom från utlandet (Finland och Sverige). Vi passerar en skogsglänta (laggslete) där ungdomarna brukade dansa och många skosulor har där slitits ut under årens lopp. Vi har nu passerat "lagg grinde" och fortsätter mot byn.

På bägge sidor av vägen har vi åkrar och på vänster sida har vi även "bäre" med sina väderkvarnar. Vi har nu hunnit till byn som är en tätt sammanpackad husklunga på östra strandsluttningen med boningshus och uthuslängor längs den trånga bygatan. Sandstranden ligger vit nedanför. Havet blånar och i luften hörs ständigt det mäktiga dånet från Östersjön och Finska viken, samt från brotten ute vid udden.

I Spithamvike "korsdan" brukade skutorna ankra upp för lastning av potatis, ved och timmer. Två gårdar låg avsides från den egentliga byn, nämligen "Nigorsa" och "Nibondasa". Bortom Nibondasa fanns en blåvit lera som användes till putsning av kakelugnar.

Vi fortsätter längs bygatan ner mot "sån" och de olika gårdarna passeras. De flesta torpare (Lösmänne) hade sina hus och tegar på "sån". Vid Martens Mathias tar vi en avstickare över mon österut och kommer till det gamla skogvaktarstället Vada".

Åpojka

Stället ligger bortom "Spithamåe" i kanten av "träsket". Träsket var en stor slätt där byns hästar brukade gå vall. Där fanns även ett "fårhus". Skogvaktarstället låg ensamt och ensligt inte långt från gränsen till Növa (Naiva). Nere vid åns mynning bodde två bröder (åpojka) Jakob och Gustav Hallberg. Deras syster Tina flyttade också dit under mitten av 30-talet. Hon hade lärt maskinstickning i Reval och brukade sticka koftor och dylikt till ortens befolkning. Nämnas bör att dessa syskon talade bara estniska. Gustav var mycket talträngd och när någon utifrån kom dit berättade han mer än gärna om sina bravader. Om han märkte att besökaren hyste tvivel beträffande sanningshalten tittade han på brodern och sade på estniska "küsi venna käest" fråga brodern.

Mot Bergsby

Efter denna avstickare är vi tillbaka igen på grusvägen som leder till Bergsby. Vi passerar "Bjonbusken" till höger varifrån en skogsstig leder över "Nissvemoen" till Engosmo där torparnas kor från Roslep gick vall. På vänster sida mitt emot "Bjonbusken" har vi "Spitham kåsa", en myrmark.

Till höger om vägen har vi fortfarande Nissvemoen. Vi fortsätter över Entåkamoen och Entåka backa fram till Korset där Roslepsbornas väg till deras hövallar korsar vår väg. Vi passerar Korsrännan och har nu hunnit fram till den första gården i Bergsby,

nämligen Martens gård, som ligger till vänster om vägen.

Vi fortsätter mot byn och passerar Jakasa samt "Homolskorännan". På bägge sidor om grusvägen finns gårdar och åkrar. Vi har Olasa, Hinosa, Stor Peta med utsiktstornet som kallades "Petmåjaken". Sedan Marksa, Matsa, Ambosa, Hendorsa samt torparna med olika gårdsnamn. Vi har nu hunnit till Norrbergs handelsbod "boe" och det var det enda hus som var uppfört i sten.

Resan går vidare förbi Pet Mats samt skolhuset, bägge på höger sida. I skolhuset pågick undervisningen för klasserna 1:an, 2:an och 3:an. Lite längre fram har vi bönehuset och brandstationen till vänster och ännu lite längre ner Larsos gård. Vi har Bibra till höger på vars gårdsplan stod en ensam tall.

Roslep kapell

Vi fortsätter genom "Kesorgattna" mot Ölbäck. Kappelmoen passeras och nu är vi framme vid Roslep kapell till höger. På vänster sida har vi prästgården och lite längre fram Kroen. Björkarna stå så gröna på gräsplanen framför ingången till kyrkogården när man kommer från Ölbäcksidan. Inne på kyrkogården till vänster har vi den tyska gravgården samt bårhuset.

Kapellet började byggas 1832 och stod klart 1835. Under årens lopp renoverades kapellet. Man bytte ut halmtaket mot plåttak. Man gjorde en ingång i den östra gaveln. Värmekamin installerades och alla dessa ändringar gjordes före 1932, det år då dåvarande Sveriges Kronprins Gustav VI Adolf besökte kapellet. I kapellet hölls gudstjänster, vigslar och konfirmationer. Den sista konfirmationen under den estniska tiden hölls palmsöndagen 1939 men under den tyska ockupationen förekom en konfirmation under våren 1943. Det gamla kapellet som stått på platsen före 1832 forslades till Sutlep där det togs i bruk och 1970 forslades det till en plats utanför Tallinn som heter Rocca al Mare och kan där beskådas.

Kappol Kroen

I Kappol Kroen har vi handelsboden. Där köar man inte utan man säger "Gär tö sja fårst titt å, ja har änt inga bråtet" (Du kan gå före för jag har inte bråttom). Gubbarna resonerar och köpmannen skämtar och framkallar omväxlande förvirring och skratt. Arbete och händelser avhandlas. Man sade att när Bergsbyborna såg att Å-Gustav var på väg till handelsboden lade man ner allt vad man har för händer och for till handelsboden för att lyssna på Å-Gustav som berättade historier till lyssnarnas munterhet. Gustav berättade sina historier på estniska och ibland på bruten svenska.

Kommunalhuset och Ölbäck

Innan vi viker av från Kroen mot Roslep gör vi en avstickare till kommunalhuset som ligger på gränsen mellan Ölbäck och Rosta och det är där som gränsen går mellan fra- och bakvelde. På vandringen till kommunalhuset passerar vi till vänster Nigorsa, Larsosa, Nibonsa och Matsas Arve. Till höger Dansasa, Skumokasa, Jakobsonsa, Rännala, Matsas Herman och Alfreds Lena. Efter denna avstickare är vi tillbaka vid Kroboe och vägvisaren till Roslep.

Vi passerar "Dunaback" och ner till vänster har vi Källviks och ännu längre ner Kolsve, där det i äldre tider fanns en folkskola innan skolhusen invigdes i Bergsby och Roslep år 1901. Vi fortsätter mot Roslep och till vänster har vi Kro Anton och Skrädansa med tillhörande handelsbod. Vi har också passerat Bedmans hus och hunnit fram till den första gården i Roslep nämligen Bistabon.

Roslep

Roslep var den största byn i kommunen med 68 hushåll och cirka 260 personer. Vandringen fortsätter förbi Jurensa, Bistabacka, Lendos Johan och Engerännan. Upp till höger har vi Örbackan med Matasa. Både till höger och vänster om vägen finns åkrar och ängar. Vi har nu hunnit till "Nigostälshone" där grusvägen slutar och den stenbelagda vägen börjar. Denna väg började att byggas 1915 och var färdig att tagas i bruk 1917. Den hade en längd av cirka 4 kilometer och en bredd av cirka 2,5 meter. Anledningen till detta bygge var att underlätta transporten av krigsmaterial och andra militära förnödenheter till fästningen i Derhamn.

Vi är fortfarande kvar vid Nigostälhone och till vänster har vi Koinbackan (Kvarnbacken) Oaendan med tillhörande gårdar och till höger Neaendan med tillhörande gårdar. Byn var indelad i 4 delar, nämligen: Estolagge, Neaendan, Oaendan och Oalagge.

Nu går vandringen vidare längs den stenbelagda vägen och till vänster har vi bönehuset och till höger brandstationen. Vi har nu passerat både Oa- och Neaendan och hunnit fram till skolhuset där 4:de, 5:te och 6:te klasserna gick. Efter skolhuset fortsätter vandringen. Vi har olika boningshus på bägge sidor av vägen och har hunnit till Lillback. Lite längre fram har vi två stenar som kallades katta och hun. Som barn brukade man kasta på dessa, ty djuren skulle matas. Vi fortsätter förbi Storback och till vänster har vi en sten som kallades "Rebarborsoxen" och på denna sten växte stensötan. Vandringen fortsätter och efter att vi passerat Lillgos Johannes och Joel Nymans ägor har vi hunnit fram till fästningsområdet där vägen grenar sig i 3 olika grenar vilka leder till olika platser inom befästningsområdet. Fästningen sprängdes av ryssarna själva den 18 februari 1918.

Detta område blev sedan under efterkrigstiden ett kärt tillhåll för traktens ungdomar och då i första hand bland pojkarna som letade efter krut som sedan användes till de hemmagjorda pistolerna. Jag vill också nämna att inom området fanns en gravgård som var omgärdad av ett järnstaket. 1917 mördade två ryska matroser en rysk officer i närheten av Rosleps skolhus. Officeren begravdes inne i gravgården och de två matroser som hade arkebuserats, begravdes i närheten av Norrskåtan i skogen och detta skedde under tsartiden. Efter det att den ryska revolutionen utbrutit och strax före sprängningen av fästningen grävde man upp matroserna och flyttade dessa till gravgården. Officeren grävdes upp och placerades utanför gravgården. Alltså ombytta roller.

Derhamn

Vi fortsätter till båtvarvet i Derhamn. Där reser sig spantverket till nya skonare på stapelbädden. Därifrån ljuder hammarslag och ljudet av sågar. Bordläggningen fortsätter och masterna reses och en dag glider skutan på sin släde ned över strandkanten, tar vatten och niger emot Storuddens konturer. Det går en rysning av glädje bland åskådarna. Dessa skutor byggdes av delägarna själva under ledning av en självlärd mästare. Efter det att skutan kommit i sitt rätta element, samlade man sig kring en lägereld i skogsbrynet för förplägning bestående av kött, fisk och bröd. Till detta drack man hembryggt öl. Man skojade och sjöng. Ibland hände det att man tog till knytnävarna, allt detta under ölets inverkan, men detta hände mycket sällan.

Derhamn var också en hamn där skutorna lastade potatis, ved och timmer. Hamnen användes även för uppläggning av skutorna vintertid. 1929 muddrades hamnen av ett mudderverk från Tallinn. Man rensade hamnen från stenar och anlade en vågbrytare som skulle skydda hamnen för stormarna ifrån nordväst. Oaktat detta så drev många skutor iland, ty vågbrytaren hjälpte inte mycket när höststormarna släppte loss sina krafter.

Hoppas att byborna ifrån Spithamn, Bergsby, Ölbäck och Roslep känner igen något utav vad som här har återgivits.

Odensholm

Nu några rader om Odensholm. Cirka en landmil utanför Spithamn i inloppet till finska viken ligger Odensholm, en gång den estlandssvenska folkstammens yttersta utpost. Ön har en yta på cirka 47 kvadratkilometer. En längd av cirka 8 kilometer och en bredd av cirka 6 kilometer. Där finns en by vars invånarantal i mitten av 30-talet uppgick till 124 personer, 119 svenskar och 5 ester, vilka tillhörde vaktpersonalen vid fyren (Måjaken). Där fanns även ett kapell och en skola. Kapellet började att byggas 1765 och invigdes den 3 september 1766.

I äldre tider var Odensholmborna lotsar och sjöfarare. De lotsade fartyg ända in i Rigabukten och seglade med sälskinn och tran till Petersburg och Riga. Det var brukligt att man ställde långa stegar mot gaveln till något uthus och där uppe på stegen stod någon och spejade genom tuben ut mot havet. Kanske upptäckte han att något fartyg hissat flagg eller blossade för lots. Då blev

det fart på spejaren som ilade ned till stranden och den väntande båten. Lotsningen var en icke föraktlig binäring, för de företagsamma öborna. Fisket och säljakten var nog den största inkomstkällan, man idkade även jordbruk.

Odensholmborna hade bott på sin ö i alla tider ända fram till juni månad 1940, då de var tvungna att lämna sin kära backe som de kallade sin ö. Söndagen den 9 juni 1940 hölls den sista gudstjänsten. Efter det att ryssarna lämnade ön den 6 december 1941 återvände en del öbor, men det var inte samma ö som de tvingats lämna ett par år tidigare.

Kryssaren Magdeburg

En händelse som inträffade och som blev vida bekant var när den tyska kryssaren Magdeburg den 27 augusti 1914 grundstötte utanför Odensholm och blev vrak. Kryssaren tillhörde en hel eskader som var på väg mot Reval för att beskjuta städerna Reval och Baltischport. Magdeburg besköt ön efter grundstötningen och träffade bland annat fyrtornet och en del granater hamnade i byn. En del av öborna hade sökt skydd i brunnar.

En del av besättningen försökte ta sig i land men de blev beskjutna av de ryska marinsoldaterna. Delar av besättningen dödades och en del togs till fånga. Magdeburg låg kvar ända fram till vintern med akter- och midskeppet intakt. Förskeppet sprängdes bort av tyskarna själva. Undan för undan krossades vraket sönder av isen och blev allemans byte. Där fanns ädla metaller såsom koppar och mässing och jag minns att motorskonaren Österled var där och lastade skrot.

"Prästhålde"

En sak som var typisk på ön var det så kallade "Prästhålde". På ön fanns ingen präst och konfirmanderna inkvarterades på fastlandet när de gick och läste. Ön tillhörde Nuckö pastorat och församlingsprästen besökte därför ön en sommarsöndag varje år. "Prästhålde" sågs fram emot med stora förväntningar, särskilt av de unga. Besökarna lämnade Spithamn på morgonen och återkom dit igen på kvällen efter fullbordat värv. Vid ankomsten till ön fortsatte prästen till kapellet för att hålla gudstjänst samt att viga de som dött under året till den eviga vilan. Man ordnade även med barndop, vigslar, nattvard o.s.v. Odensholmsborna fick många gäster denna söndag. Man åt rökt torsk och rökt flundra och drack ett gott öl. Förmodligen förekom det även en andaktsstund på eftermiddagen, men de flesta strövade nog omkring och bekantade sig med ön ty de flesta rickulbor hade aldrig satt sin fot på ön. Prästhålde var nu ingen större händelse till sitt innehåll, men stämningsmässigt kunde det fullt ut mäta sig med de stora helgerna.

VÅRYRA!

Nu går vi ut på vårens dans
en barfotadans i solens glans.
Jag blir en dansös, som dansar på tå.
Är ingen älva men dansar ändå.
Kanske klumpig och ful,
men glad i mitt sinn.
Så vill jag dansa sommaren in.

SOMMARFANTASI!

En midsommarnatt,
ser jag älvorna tråda
i vita slöjor sin dans.
Hur underbart få skåda,
att sådant på jorden fanns.
Somliga kallar det "dimma"
och rå luft och gud vet vad.
Sådana reflektioner,
gör ingen människa glad.
Och glada måste vi leva,
glada måste vi dö.
Vårt liv är som årstiders era.
Efter sommar och höstens fullhet,
kommer kristallklar, lugn vit snö.

Bersbe Bibor Maja

SUTLEPS KAPELL

Harry Seffers

Kyrkan S:ta Catharina i Nuckö socken byggdes omkring år 1500. Från detta år noteras även församlingens första kända präst, Andreas. Till moderkyrkan i Nuckö hörde tre hjälpkyrkor eller kapell: på Odensholm, i Roslep och i Sutlep. Vid biskop Johannes Rudbeckius visitationsresa i Nordestland 1627 fanns redan träkapellen i Roslep och i Sutlep. Rudbeckius hade av Gustav II Adolf sänts till Reval med särskilda fullmakter för att fästa den lutherska kyrkans maktställning.

Uppgifter om kyrkovisitationer och instiftande av kyrkoböcker finns redan före denna tid. Den äldsta bevarade kyrkoboken för Nuckö börjar med anteckningar från 1638. Notiser om kyrkliga byggnader är emellertid mycket knapphändiga i arkiven.

1790 skrev kyrkoherden i Nuckö, Gustav Carlbom, i sin redogörelse, att kyrkan, kapellen och pastoratsbyggnader var i gott skick. 1825 angavs dock att kapellet i Sutlep var mycket förfallet.

Vanligtvis var det kyrkoherden som skulle se till att kyrkan och kyrkans byggnader skulle underhållas. Ibland var det godsherren i egenskap av kyrkans förmyndare som styrde om detta. Sålunda byggdes i Roslep 1834 ett nytt ståtligt kapell av sten, bekostat av förvaltaren på godset Rickul, M. Rösler. Kapellet fick halmtak, antalet sittplatser var hela 425 (Nuckö kyrka hade 500 sittplatser).

Kapellet i Sutlep revs och ett nytt restes där enligt uppgift 1834, varvid man använde virket från det nedtagna kapellet i Roslep. Bjälkarna märktes så att de kunde sammanfogas i ursprungligt skick såsom det var i Roslep. Vid dörrbågen finns årtalet 1699 inskuret. Detta anses vara byggnadsåret i Roslep. Enligt andra åsikter är kapellet äldre än så, och verkligen från början av 1600-talet. Ovannämnt årtal skulle då avse renoveringsåret. Den stora hungersnöden som åtföljde 1690-talets missväxtår krävde över 650 liv i Nuckö under 1696-97. Man menar att under dessa förhållanden byggde man knappast ett nytt kapell. Att kapellet är från 1600-talet antyder även sättet att fästa kalkrappningen invändigt mellan bjälkarna, nämligen med hjälp av små trätappar inslagna radvis i bjälkarna. På portalstocken finns inskuret I.MBIOD (=ombyggd) och under det årtalet 1837. Även på kollektbössan finns detta årtal, liksom på predikstolen. Tydligen slutfördes renoveringsarbeten då. Kapellet hade 150 sittplatser.

I 1920 års redogörelse för Nuckö kyrka omnämndes att Roslep kapell hade fått plåttak, medan kapellet i Sutlep var förfallet och i mycket dåligt skick. Kapellförsamlingen beslöt därför 1926 att riva det och bygga ett nytt av sten. Man kunde dock inte genomföra detta under de närmaste åren och 1932 förklarades kapellet som fornminnesskyddad byggnad. Kapellets byggkommitté, där bl a Sven Danell ingick, beslöt då att genomföra olika reparationer. Man fick statligt stöd till detta.

Under 1930-talet fanns ett stort intresse för kapellet bland arkitekter och konstintresserade. Man mätte, gjorde planritningar och fotograferade. Både byggnaden och inventarierna beskrevs grundligt.

I kapellen utfördes olika kyrkliga förrättningar. På 1690-talet hölls predikan på alla apostladagar, några årtionden senare omväxlande på apostladagar och på långhelgens sista helgdagar. Söndagspredikan hölls t ex 1825 åtta gånger i Sutlep och tio gånger i Roslep. Att båda kapellen användes under byggnadstiden 1834-37 visar anteckningar om nattvard och dop. Vigslar förekom några gånger om året. Som begravningskapell användes kapellet i Sutlep ända fram till 1970, då det plockades ned ännu en gång och fördes till Friluftsmuseet i Rocca al Mare utanför Tallinn. Kapellet var då i mycket dåligt skick.

Noteras bör, att Sutleps kapell och Runös gamla träkyrka (1644) är de äldsta sakrala träbyggnaderna i Estland.

Vid uppmonteringen utbyttes övre och nedre bjälklagren i väggarna, men mycket ersattes helt av nytt material, t ex golvet, tornet, inner- och givetvis yttertaket. Efter

omfattande restaureringsarbete öppnades kapellet för besökande 1976. Den 23 juni 1989 återinvigdes kapellet och har sedan dess använts regelbundet för gudstjänster, f.n. minst fyra gånger om året. Då och då kommer på somrarna även svenska S:t Mikaelskyrkans församling på besök.

Som liten grabb var jag alltid uppskrämd av kapellets dunkla innandöme och av metallkransar som hängde på väggarna. I mitt minne fanns där inga färger alls, bara grått och svart i olika skiftningar. Det var mycket överraskande att uppleva interiören nu i det omsorgsfullt restaurerade kapellet - de ljusa väggarna, de vänliga färgerna på predikstolen och altaret. Allt detta gav ett varmt intryck. Predikstolen är tillverkad av bysnickaren Johannes Klingberg (1784-1855) och signerad 1837. Altaret är från 1810. Det gamla kapellets otidsenliga fönster är helt ersatta med blyinfattade smårutiga med färgat glas dekorerade fönster. Allt enligt de ursprungliga 1600-talsfönster som kapellet en gång hade i Rickul. Och plåtkransarna på väggen, som är till minne av omkomna sjömän, är inte skrämmande längre.

Ovanstående är huvudsakligen baserat på artikeln "Sutlepa Kabel" av konsthistorikern Niina Raid (publicerad i Suitsutare 1976). Samt på brevväxling med Aile Heidmets vid Friluftsmuseet i Rocca al Mare.

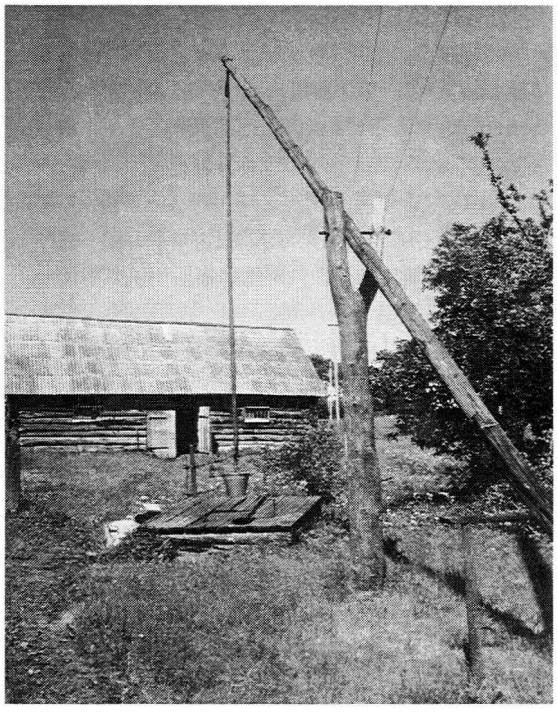

VAD GÖR BYGGNADSKOMMITTÉN?

Sture Koinberg

Byggnadskommittén har sedan förra hösten arbetat med att översätta den nya bygglagen, samt samla information beträffande bygglov, sophantering och andra frågor som är viktiga för de estlandssvenskar som fått tillbaka sin mark.

Vi har också försökt skapa ett fungerande kontaktnät med berörda myndigheter. De som deltagit i arbetet är dels kommitténs ordinarie medlemmar: Algot Brun, Ivar Brunberg, Arvid Freiman och Sture Koinberg. Även våra adjungerade medlemmar Einar Brunberg och Erling Schönberg har flitigt deltagit i arbetet och tillfört värdefull kunskap. Kontaktman med myndigheterna har varit Algot som lyckats få fram värdefullt material som nu undan för undan kommer att delges föreningsmedlemmarna. Vi visar några smakprov i denna artikel.

Ivar har arbetat med framtagning av typhus som utgår från de byggnader vi tidigare har haft i hembygden. All information kommer på estniska och översätts av Algot och Ivar. Arvid har översatt tekniska byggnadsfrågor.

Materialet som vi nu fått fram kommer att samlas på ett sådant sätt att det blir tillgängligt för de föreningsmedlemmar som är intresserade av att bygga. Vi kommer att kalla till möte i höst, då vi får tillfälle att ge en bredare information kring byggfrågor.

Uppmätningen av värdefulla byggnader avslutas i Rickul denna sommar av eleverna från konstskolan i Tallinn. Därefter står Nuckö på tur om vi hittar finansiärer. Vi har därmed under en rad somrar lyckats mäta upp delar av de estlandssvenska byggnaderna. Hoppas vi hinner med resten innan uthusen rasar samman i våra byar. Dessa uppmätningar har under byggnadskommitténs tillvaro prioriterats och vi börjar nu se resultatet i form av den första uppmätta kommunen.

Något om landskapsförutsättningarna vid byggande i Estland

Hela landskapet vilar på kalkgrund som ligger på olika djup under sand, lera eller organiska jordar. Kalkgrunden går ner till

ett djup av ca 30 m och vilar där på sandsten. Vattentillgången mellan kalkstenen och sandstenen är god. Vattnet kan dock innehålla svavel och järnföreningar vilket ger vattnet lukt. Tidigare grävdes brunnar i sanden ner till kalkstenshällen, vilket ofta gav bra vatten om än kalkrikt.

När det gäller infiltration av vatten från fritidshus kan trekammarbrunnar anordnas och infiltration kan ske i sandlagren. Risk föreligger naturligtvis att förorenat vatten söker sig ner till brunnar om sandlagret är tunt och ligger på kalkstenshäll. Kalkstenslagret renar nämligen i mycket ringa utsträckning vatten. I områden där många hus kommer att ligga tätt, måste en planering av vatten- och infiltrationsfrågorna lösas områdesvis. Vad beträffar grundläggning av hus lär det knappast uppstå några stora problem där husen vilar på sand eller kalksten. Där djupare lerjordar eller humusrika skikt finns, kan problem uppstå. Rent generellt vill jag påstå att förutsättningarna för byggnation är mera gynnsamma än vad vi är vana vid i Sverige.

Den nya byggnadslagstiftningen

Den nya byggnadslagstiftningen på kansliestniska har varit något att bita i för byggnadskommittén, om jag får skämta lite. Arbetet i kommittén har därför under året inriktats på den nya byggnadslagstiftningen och dess konsekvenser för markägare och husbyggare i Estland.

Översättningsarbete har igångsatts för de delar som berör fritidsbebyggelse och markägoförhållanden. Lagstiftningen liknar i många stycken den vi har i Sverige. Genom att översiktlig planering ej finnes i någon större utsträckning i Estland får den enskilde som bygger visa byggnadens karaktär, försörjning av vatten och avlopp m m. Det är inte särskilt komplicerat, dock måste ett antal blanketter fyllas i och redovisningar ske efter ett särskilt mönster. På årsmötet visade Byggnadskommittén en del material och vi har även tagit med viktiga delar i medlemsbladet.

Kontakter med kommunen

Underhandskontakter har tagits med Ülo Kalm som sänt en del förtydliganden på olika frågeställningar. För att få ytterligare information har representanter från kommittén besökt kommunen samt länsstyrelsen och där träffat den nya byggnadsinspektören. Sophanteringen fungerar i kommunen genom Ragn-Sells. Arbetet med stugbyar har fortsatt och den första stugbyn i Roslep kan börja byggas när intressenter finns. Om du är intresserad av att bygga hör av dig till Einar Hamberg som kan beskriva stiftelsens uppbyggnad och organisation.

Höstmöte

Målsättningen för byggnadskommitténs arbete under hösten är att sammankalla till ett möte med alla som är intresserade av att restaurera hus, bygga nytt i någon form eller som vill veta mera om vad det innebär att bygga. Vid detta möte kan en mera nyanserad information ske. Vi avser även att under hösten kunna sammanställa en pärm med råd och anvisningar för de estlandssvenskar som är intresserade av att bygga.

INFORMATION FRÅN NUCKÖ KOMMUNFÖRVALTNING

Ülo Kalm

Vid byggandet av sommarstuga eller annan bostad kommer Du att först få ta ställning till följande frågor:

1. **Elektrisk utrustning?**
   Tag reda på elens tekniska villkor.
   Teckna anslutningskontrakt.

Information om tekniska villkor och om tecknande av anslutningskontrakt inhämtas hos Läänemaa Elektrivörk, med adress Haapsalu Tööstuse 2 EE 3170, Kaupo Kuurberg. Tel: 47-563 91 Fax: 47-554 30.

2. **Brunnar, slaskbrunnar och toaletter.** Färdigställande och tekniska villkor behandlas av Lääne Maavalitsuse Keskkonnaamet med adress: Haapsalu Kiltse tee 12 EE 3170, Ülo Sain. Tel: 47-442 55 el. 443 55.
3. **Sophantering.** Handhas i Läänemaa av AB Ragn-Sells Läänemaa AB med adress Haapsalu Liula maantee 20 EE- 3170. Tel: 47-552 49 Fax: 47-552 48
4. **Byggandet regleras av Planerings- och byggnadslagen.** Kommunfullmäktige har fastställt kostnader för byggnadslov. Kostnaderna är beroende av byggnadens storlek. Vi lämnar inform. när Du kontaktar oss.

NYHETER FRÅN NUCKÖ OCH HAPSAL

Per-Erik Fyhr

Den 22 april hölls den första tomtauktionen i Rickul/Nucköområdet. Det var fem tomter på statlig mark i Rickulområdet som auktionerades ut.

Tre av dessa, i Spithamn, var på drygt 4.000 m², och hade utropspriser mellan 24.000 och 29.000 EEK. De såldes för mellan 35.500 och 50.000 EEK.

De två andra tomterna, i Derhamn/Roslep, var mindre, ca 1.400 m², och bjöds ut för ca 8.500 EEK. En såldes för 25.000 EEK, den andra hade inte lockat till något bud.

Köparna hade estniska namn. En berättade i Lääne Elu att hans mamma var från Läänemaa, och att han tänkte bygga ett hus.

Nästa auktion äger rum den 17 juni, då utauktioneras fem tomter i Pasklep, två i Derhamn/Roslep, en i Bergsby och en i Lyckholm.

Den 27-28 april genomfördes en hembygdskonferens i Nuckö med rubriken "Skola och by i Nuckö socken".

Kommunen har av staten fått ca 70.000 EEK för att fullfölja arbetet på den elledning som i höstas byggdes ut till Spithamn. Man lyckades däremot inte få pengar till en förbättring av vägen till Derhamn. Kommunen arbetar för att få de sista 9,7 km asfalterade vilket är befogat med hänsyn till den ökade trafiken till hamnen.

Nuckö Gymnasium har i en undersökning som gjorts av en estnisk tidskrift bedömts som en av landets bästa gymnasieskolor. En orsak ansågs vara lärarnas höga utbildningsnivå. Även Hapsals Gymnasium och Wiedemanns Gymnasium i Hapsal fick mycket gott betyg.

Kommunen räknar idag med 17 byar. Deras officiella namn - och det svenska - och antal bofasta invånare är:

Pürksi - Birkas	316
Kudani küla - Gutanäs	15
Hara küla - Harga	32
Saare küla - Lyckholm	17
Tahu küla - Skotanäs	11
Österbi küla - Österby	55
Paslepa küla - Pasklep	62
Einbi küla - Enby	22
Sutlepa küla - Sutlep	125
Nômmküla küla - Klottorp	61
Aulepa küla - Dirslett	19
Riguldi küla - Rickul	21
Höbringi küla - Höbring	25
Tuksi küla - Bergsby	53
Dirhami küla - Derhamn/Roslep	62
Spithami küla - Spithamn	3
Osmussaar - Odensholm	0

Antalet bofasta invånare är 899 (1 jan. 1995, 896). Om eleverna vid gymnasiet i Birkas räknas in blir det sammanlagt 1.007 invånare.

Inget avgörande i Roslep

Som vi tidigare berättat i Medlemsbladet arbetar Edvin Vesterby för att få äganderätten till sitt föräldrahem i Roslep erkänd. Tvisten är ännu inte avgjord. "Jag kämpar för att få rättvisa", säger Edvin och driver ärendet vidare med juridisk hjälp.
Fallet har nyligen åter uppmärksammats i en DN-artikel om korruption i Estland.

Bensinstation har öppnats i Derhamn. Priset på 95E är ca 50 sent lägre än i Tallinn.

Inkvartering hos Arne Tennisberg i Bergsby kostar nu 250 EEK/dygn.

STARTA FÖRETAG I NUCKÖ KOMMUN

Per-Erik Fyhr

Nuckö kommun har haft stora framgångar med sitt gymnasium och sin folkhögskola. Kommunen har också haft förmågan att dra till sig annat samarbete på det kulturella området. Turismen kommer att utvecklas.

Det som nu behövs är en etablering av företag som kan ge arbetstillfällen året runt och skatteinkomster.

Föreningen har från Ülo Kalm fått en vädjan att "driva på" för att skapa intresse för en sådan etablering. Kommunen vill ha företag med en miljövänlig produktion. Det kan t ex vara sågverk och snickerier för att bearbeta virke som kan köpas i kommunen. Det behövs när byggnadsverksamheten kommer igång.

Det kan också vara företag som utnyttjar datorer för sin produktion, och som är beroende av goda teleförbindelser. Kommunens telenät fungerar väl, liksom mobiltelefon.

Avstånden i Estland är små. Nuckö är ingen avkrok. Miljön är god. Detta i kombination med bra teknik och tillgång till arbetskraft borde vara lockande.

Arbetslösheten bland Läänemaas 32.000 inv. är 7,7%. I Nuckö är 37 personer arbetssökande och 16 har understöd.

Den som har idéer eller tips kan vända sig till Ülo Kalm.

ÖVERSÄTTNING

EstContact i Uppsala åtar sig översättningsarbeten och språkgranskning samt säljer ordböcker och annan estnisk språklitteratur.

Man ordnar också estniska språkkurser.
Tel/fax 018-50 01 06

SESK

Sällskapet för Estlandssvensk Kultur har åter kommit igång med utgivningen av sin tidning Ronor. Kaire Reiljan har efterträtt Ain Sarv som redaktör.

Tidningen som är tvåspråkig kommer ut fyra gånger/år. Prenumeration kan ske genom SOV eller till följande adress:

SESK/ Kaire Reiljan
Ehte 4
EE-3170 HAAPSALU
ESTLAND
Tel 009 372 47 452 32
Fax 009 372 47 452 63

Du kan även vända Dig till SESK för att få hjälp med översättningsarbeten.

En grupp från Sverige besöker Nuckö Svenska Gymnasium

Eva Heyman

En grupp från Sverige besökte den 29 och 30 maj Nuckö Svenska gymnasium i Birkas, för att på svenska berätta om estlandssvenskarnas liv och leverne i Rickul-/Nuckö. Syftet med besöket var att de svensktalande eleverna skall få vetskap om att en svensk bosättning funnits i området.

Manfred Hamberg, Roslep, höll föredrag om följande ämnesområden:
- en kort historisk tillbakablick på den svenska bosättningen i Rickul/Nuckö-området
- en redogörelse för hur svenskbygden såg ut under senare tid fram till överflyttningen år 1944
- människans vardag
- sjöfarten
- skolan och andra kulturella frågor
- seder och bruk

Karin Dalström, Ölbäck, talade om:
- kvinnans roll i det estlandssv. samhället.

I gruppen ingick även Ingeborg Gineman, Ölbäck. Ett utförligare reportage kommer i nästa medlemsblad.

PALDISKI ÄR VÄRT ETT BESÖK

Per-Erik Fyhr

Det är ingen större omväg att köra över Paldiski på väg till eller från Rickul/Nuckö. Staden har ju blivit mycket omskriven de senaste åren och det kan vara roligt att se den med egna ögon.

Paldiski anlades av Peter I 1721 som örlogsbas med isfri hamn. Ryssarna var dock inte alls först på platsen. För estlandssvenskarna var det en hamn och ett fiskeläge långt tidigare under namnen Rågervik och Baltischport. Under tsartiden blev dock aldrig staden stor. Inte heller under den estniska tiden blev den särskilt utvecklad.

Under sovjettiden byggdes basen däremot ut, och blev bl a ett utbildningscentrum för ubåtspersonal. Staden och området runt denna spärrades av. Invånarna var till nästan 100% ryssar. Den gamla bebyggelsen förstördes under kriget eller revs och ersattes med ny i sovjetrysk stil.

När Paldiski åter öppnades sommaren 1993 kunde man konstatera att flera av de rykten som funnits om staden varit felaktiga. Det fanns visserligen kärnreaktorer inom området men radioaktiviteten var inte större än vad som är normalt. Några bergrum för ubåtar har man inte hittat. Staden var dock mycket nersliten och nerskräpad med skrot och olja.

Idag försöker man förvandla Paldiski till en modern estnisk stad. Hus och gator repareras. De två hamnarna har börjat fungera. De ca 5.000 invånarna anpassar sig till den nya tiden. Många av dem pendlar till arbeten i Tallinn.

Paldiski nya kyrkogård **Foto: Per-Erik Fyhr**

När man kommer från Keila passerar man in i området vid den nu övergivna vaktlokalen. Efter några hundra meter ser man en dyster anläggning med mycket taggtråd t v om vägen. Det var ett militärfängelse för Östersjömarinen. Efter ytterligare ett par kilometer passerar man kaserner som nu är förläggning för det estniska FN-kompaniet. Snett framåt höger kan man se den jättestora byggnad som var sovjetmarinens "skolhus". Den innehåller 600-800 rum. Dess framtid är oviss. Förre ÖB hade tanken att bygga upp ett militärt utbildningscentrum efter amerikansk modell, men detta har nu förkastats av bl a ekonomiska skäl.

T v om vägen innan man kommer fram till stadens centrum ligger den gamla och den nya kyrkogården, och kyrkan som är en ruin idag.

Centrum består av bostadshus och f d militärförläggningar. Där finns också ett litet varuhus, ett antal livsmedelsaffärer och ibland torghandel.

Några få gamla hus finns kvar, liksom rester av tsar Peters försvarsanläggningar.

Staden administreras av en estnisk borgmästare. Där finns en polisstation, brandstation som rustats upp med svensk hjälp och en militär kommendant. All rysk militär är borta. De sista reste hösten 1995 då nedmonteringen av kärnreaktorerna var klar.

Efter centrum kan man fortsätta ut mot uddens spets där den moderna fyren ligger nära det fyrtorn som Peter I byggde. Utsikten mot Rågöarna och Finska viken är vacker. Bredvid fyrtornet finns en postering ur estniska gränsbevakningen och rester av gamla kustartilleribefästningar. Halvöns nordöstra del är ett militärt övningsfält där det ibland skjuts skarpt. Passera inte avspärrningar!

Den gamla reaktorbyggnaden ligger något avsides mitt på halvön. Planer finns att inom reaktorområdet anlägga lager för lågradioaktivt avfall.

När man efter besöket fortsätter mot våra bygder kan man ta till höger ett par hundra meter efter vaktlokalen och köra över Madise som också har svenskminnen. Denna väg kommer fram vid Padis kloster.

ESTLANDSNYTT

I april antogs en ny lag om hur presidentval skall gå till. En presidentkandidat skall nomineras av minst en femtedel av parlamentets ledamöter. Parlamentsledamöterna röstar därefter på någon av de godkända kandidaterna. Om ingen av dessa får tvåtredjedels majoritet (66 röster) upprepas röstningen ytterligare två gånger. Om ett avgörande inte nås utses ett elektorskollegium som fullföljer valet enligt särskilda regler.

Vid opinionsundersökningar det senaste året har president Lennart Meri haft ett starkt stöd bland befolkningen. Om han ställer upp i nästa val torde han ha goda möjligheter att bli omvald.

Estlands folkmängd har minskat från 1,57 milj 1991 till 1,49 milj 1995. Minskningen beror dels på en utflyttning av rysktalande, men också på ett födelseunderskott.

NY ESTNISK AMBASSADÖR

Margus Laidre flyttar till Bonn efter fem framgångsrika år som ambassadör i Sverige. Han efterträds av Andres Unga. Unga, som är 29 år var tidigare protokollchef i UD.

SPITHAMNMÖTE

Nästa möte med byalaget är den **10 sept. kl. 18.00** i Edsbacka.

SONG OCH SOVs FAMILJEFEST

Årets familjefest äger rum på Rest. Lustikulla lördagen den 30/11. Boka in dagen.

RICKUL-/NUCKÖBOR! SKRIV TILL MEDLEMSBLADET!

Vi vill gärna ha skriftliga bidrag från Dig. Berättelser, dikter, funderingar, foton från bygden. **Nästa manusstopp 13 september.**

ESTO -96

Besök estlandssvenskarnas dans- och sångföreställning på Scalateatern den 5 augusti klockan 12.30!

Entré 80 kr. Arrangör SOV.

Besök också den estlandssvenska utställningen på Norra Latin! Den är öppen 08-04 - 08-07

RESEINFORMATION
STOCKHOLM - TALLINN

Estline: Förbindelse varannan dag med **"Mare Balticum"**.
Från STOCKHOLM (Frihamnen) jämna veckor må, on, fr, sö, udda veckor ti, to, lö.
Avg STOCKHOLM 1730, ank TALLINN 0900.
Avg TALLINN 1900, ank STOCKHOLM 0900.
OBS! Fraktfärjan "Nord Neptun" går inte under sommarmånaderna.
Bokning 08-667 00 01.
Visum erfordras (utom vid dagskryssning). För bilen medförs registreringsbevis i original, grönt försäkringskort och S-märke.

SAS: Daglig förbindelse.
Avg ARLANDA 1340, ank TALLINN 1535.
Avg TALLINN 1625, ank ARLANDA 1620.
Bokning: 020-727 555.

Estonian Air: Förbindelse må-fr, sö. Tiderna kan variera.
Bokning: 08-23 36 66.

Silja Line och Viking Line: Dagliga förbindelser till HELSINGFORS. Flera förbindelser HELSINGFORS - TALLINN. Tiderna anpassade till finska passagerare.

Några evenemang i Estland sommaren 1996:

27/6 - 7/7	Musikfestival m m "Det medeltida Hapsal". Hapsal.
4/7 - 7/7	Internationell körfestival. Pärnu.
10/7 - 13/7	"Rock Summer". Tallinn.
13/7 - 14/7	"Folklivsfestival". Pärnu.
20/7 - 25/7	"Kadriorgdagarna". Tallinn
2/8 - 11/8	Internationell orgelmusikfestival. Tallinn.
14/8 - 18/8	Kammarmusikfestival. Pärnu.

STUDIERESA TILL ESTLAND

Hola folkhögskola - Ådalens folkhögskola arrangerar en resa i estlandssvensk historia och kultur 19 aug. - 27 aug.

Kostnad 3.690 - 4.170 SEK. I priset ingår resor, material och logi. Mat tillkommer. Anmälan senast den 15 juli.

Hola - Ådalens folkhögskola
Prästmon 2300
870 52 NYLAND
Tel: 0612-856 00
Fax: 0612-613 05

VÄLKOMMEN TILL ROSTA STUGBY OCH CAMPING!

Här finns 32 stugor med ett, två eller tre sovrum. Rökfria rum. Platser för husvagn med framdragen el.
I huvudbyggnaden ligger restaurang, bar och konferensrum.
Du kan spela tennis och minigolf, jogga, windsurfa, cykla, hyra roddbåt och åka på utflykter.

VI GER 20% RABATT TILL MEDLEMMAR I RICKUL/NUCKÖ HEMBYGDS-FÖRENING.

Adress EE-3174 Tuksi, Läänemaa, Estland
Tel 372 47 972 30, 576 65
Fax 372 47 578 75, 569 66

Ledamotsförteckning
Rickul/Nuckö hembygdsförening

(Reviderad maj 1996)

Styrelsen

Ordförande
Richard Gineman (Klottorp)
Erstagatan 25, 6tr
116 36 Stockholm
Tfn 08-642 59 53

Vice Ordförande
Sven Boman (Gambyn)
Lövängsvägen 56
187 30 Täby
Tfn 08-758 98 03

Sekreterare
Gurli Schönberg Fyhr (Spithamn)
Travarevägen 3
187 54 Täby
Tfn 08-510 508 28 (bost + fax)
08-510 518 39 (tfn.svar)

Kassör
Ingvar Schönberg (Enby)
Klövjevägen 47
187 31 Täby
Tfn 08-768 46 50 (bost)
08-782 88 66 (arb)

Ledamot
Sven G. Frejman (Pasklep)
Byggvägen 24
762 61 Rimbo
Tfn 0175-713 65

Ledamot
Bertil Nyman (Gutanäs)
Blockvägen 5
175 40 Järfälla
Tfn 08-580 370 49

Ledamot
Ingvald Luks (Haversved)
Krikonstigen 40
196 32 Kungsängen
Tfn 08-581 730 07

Revisorer

Ordinarie
Lennart Strömkvist (Haversved)
Torpslingan 6
162 44 Vällingby
Tfn 08-739 17 78

Suppleant
Linda Stahlman (Gutanäs)
Ymsenvägen 13
121 42 Årsta
Tfn 08-81 16 45

Ordinarie
Roger Brun (Österby)
Markörvägen 9
191 41 Sollentuna

Valberedning

Ordförande
Benita Beckman (Gambyn)
Karlskronavägen 9
121 52 Johanneshov
Tfn 08-659 33 52

Ledamot
Agnes Callenmark (Ölbäck)
Bergsunds strand 15, 7tr
117 38 Stockholm
Tfn 08-720 75 01

Ledamot
Inga Ekman (Söderby)
Pepparkaksgränd 44
123 55 Farsta
Tfn 08-604 64 65

Ledamot
Erling Lemberg (Enby)
Terassvägen 15
131 41 Nacka
Tfn 08-716 79 35

Byggnadskommittén

Sture Koinberg (Roslep) **sammankallande**
Odelbergsvägen 74
122 37 Enskede
Tfn 08-659 69 81 (bost)
08-714 55 50 (arb)

Algot Brun (Österby)
Skevikstrandsvägen 46
132 32 Gustavsberg
Tfn 08-570 314 22

Ivar Brunberg (Roslep)
Bollmoravägen 142
135 40 Tyresö
Tfn 08-712 43 46

Arvid Freiman (Enby)
Rödhakevägen 1
175 64 Järfälla
Tfn 08-36 31 37

Informationskommittén

Per-Erik Fyhr (Rikssvensk) **sammankallande**
Travarevägen 3
187 54 Täby
Tfn 08-510 508 28

Inger Nemeth (Spithamn)
Byggmästarvägen 221
141 73 Huddinge
Tfn 08-608 11 14

Eva Heyman (Roslep)
Häradsvägen 146
141 71 Huddinge
Tfn 08-646 65 58

Kommittén för övriga aktiviteter

Agnes Callenmark (Ölbäck) **sammankallande**
Bergsunds strand 15, 7tr
117 38 Stockholm
Tfn 08-720 75 01

Ingeborg Gineman (Ölbäck/Kroen)
Erstagatan 25, 6tr
116 36 Stockholm
Tfn 08-642 59 53

Benita Beckman (Gambyn)
Karlskronavägen 9
121 52 Johanneshov
Tfn 08-659 33 52

Henrik Koinberg (Söderby)
Råbocksvägen 2
141 42 Huddinge
Tfn 08-711 64 80

Birgit Brunberg (Ölbäck)
Essinge Brogata 8
112 61 Stockholm
Tfn 08-695 09 09

Ingrid von Sydow (Bergsby)
Lorensbergsvägen 76
136 69 Haninge
Tfn 08-776 10 54

Inga Ekman (Söderby)
Pepparkaksgränd 44
123 55 Farsta
Tfn 08-604 64 65

Kulturkommittén

Manfred Hamberg (Roslep) **sammankallande**
Långängsvägen 80
125 56 Älvsjö
Tfn 08-646 03 19

Göte Brunberg (Roslep) **släktforskning**
Krämarvägen 8
129 41 Hägersten
Tfn 08-646 34 13

Karin Dalström (Ölbäck) **hemslöjd**
Ringvägen 4
611 35 Nyköping
Tfn 0155-21 25 78

Inga Ekman (Söderby) **musik**
Pepparkaksgränd 44
123 55 Farsta
Tfn 08-604 64 65

Linnea Granberg-Sönnert (Ölbäck) **hemslöjd**
Blåklocksstigen 15
153 31 Järna
Tfn 08-551 732 57

Einar Hamberg (Roslep) **adjungerad**
Östermalmsgatan 33
114 26 Stockholm
Tfn 08-21 37 77

Anna-Greta Heyman (Rikssv.) **littera-**
tur
Tantogatan 41, 10tr
118 42 Stockholm
Tfn 08-668 99 33

KG Karlsson (Rikssv.) **litteratur**
Tideliusgatan 71
118 69 Stockholm
Tfn 08-642 53 65

Nils Lagman (Spithamn) **bild**
Täljstensvägen 12
141 34 Huddinge
Tfn 08-774 10 67

Lilian Pettersson (Höbring) **musik**
Glanshammarsgatan 97, 1tr
124 46 Bandhagen
Tfn 08-99 63 40

Byombud

Bergsby
Ingrid von Sydow
Lorensbergsvägen 76
136 69 Haninge
Tfn 08-776 10 54

John Westerman
Slånbärsvägen 7, 2tr
186 36 Danderyd
Tfn 08-755 52 12

Birkas
Ada Mihkelson
Gammelgårdsgränd 11
112 64 Stockholm
Tfn 08-656 30 95

Anne Mai Mihkelson
Östra Tynningö
185 92 Vaxholm
Tfn 08-667 52 12

Dirslätt (vakant)

Enby
Gottfrid Seman
Hannebergsgatan 14, 3tr
171 47 Solna
Tfn 08-83 16 02
08-540 650 91

Arvid Freiman
Rödhakevägen 1
175 64 Järfälla
Tfn 08-36 31 37

Gambyn
Benita Beckman
Karlskronavägen 9
121 52 Johanneshov
Tfn 08-659 33 52

Gutanäs/Bisholm
Bertil Nyman
Blockvägen 5
175 40 Järfälla
Tfn 08-580 370 49

Haversved
Lennart Strömkvist
Torpslingan 6
162 44 Vällingby
Tfn 08-739 17 78

Höbring
Nils Tennisberg
Oxundavägen 36
194 41 Upplands Väsby
Tfn 08-590 318 62

Gunnar Blomberg
Alsätravägen 36
127 36 Skärholmen
Tfn 08-97 58 04

Klottorp
Richard Gineman
Erstagatan 25, 6tr
116 36 Stockholm
Tfn 08-642 59 53

Lyckholm/Hosby/Kulanäs
Vakant

Norrby
Ethel Westerberg
Skolvägen 11 D, 1tr
184 30 Åkersberga
Tfn 08-540 608 08

Odensholm
Gottfrid Erkas
Snöstigen 10
162 62 Hägersten
Tfn 08-88 56 09

Paj
Bertil Westerman
Gråhundsvägen 56
128 62 Sköndal
Tfn 08-94 50 20

Pasklep
Helga Hellman
Kampementsgatan 38
115 38 Stockholm
Tfn 08-782 80 83

Alice Kullavee
Erikshällsgatan 6 B
151 46 Södertälje
Tfn 08-550 309 62

Rickul
Herman Treiberg
Liljeörnsgatan 13
165 53 Hässelby
Tfn 08-38 43 53

Hjalmar Stenberg
Flemings väg 8
146 00 Tullinge
Tfn 08-778 25 22

Roslep
Ivar Brunberg
Bollmoravägen 42
135 40 Tyresö
Tfn 08-712 43 46

Einar Brunberg
Bergliden
197 91 Bro
Tfn 08-582 492 92

Skatenäs
Manfred Nibon
Gärdesvägen 27
756 51 Uppsala
Tfn 018-32 40 09

Spithamn
Lennart Schönberg
Dalvägen 63
187 33 Täby
Tfn 08-758 63 06

Sture Schönberg
Närtunagränd 18
194 00 Upplands Väsby
Tfn 08-590 323 25

Sutlep
Sven Engbusk
Frejavägen 31
172 76 Sundbyberg
Tfn 08-628 64 33

Söderby/Lukslagge
Inga Ekman
Pepparkaksgränd 44
128 66 Sköndal
Tfn 08-604 64 65

Einar Vesterby
Pettersbergsvägen 27
126 57 Hägersten
Tfn 08-646 90 07
08-560 205 14

Ölbäck/Rosta
Birgit Brunberg
Essinge Brogata 8
112 61 Stockholm
Tfn 08-695 09 09

Erling Schönberg
Ringvägen 23 B
135 50 Tyresö
Tfn 08-712 21 01

Österby
Algot Brun
Skevikstrandsvägen 46
134 32 Gustavsberg
Tfn 08-570 314 22